

Eixugaparabrises i parabrisa

R. V. i A.

Aquests dos mots, que tenen una doble relació, semàntica i formal, apareixen en sengles articles del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut amb aquesta grafia, que, d'entrada, ens pot xocar i fins i tot semblar contradictòria. En la forma de l'entrada, que és en singular, presenten una diferència evident: l'un té el segon formant en singular, mentre que l'altre el té en plural. Les definicions del diccionari són, respectivament:

parabrisa *m.* Làmina de vidre o de matèria transparent situada a la part davantera d'un vehicle per a protegir els passatgers de la pluja, del vent, etc.

eixugaparabrises *m.* Sistema mecànic que permet d'eliminar l'excés d'aigua sobre el parabrisa.

D'una banda, podríem dir que, semànticament, tots dos noms designen parts d'un vehicle, i de l'altra, que, segons la seua estructura, són compostos formats per un verb i un substantiu: *para + brisa*, en el primer cas, i *eixuga + parabrisa*, en el segon cas. Per què, doncs, aquest darrer es converteix en *eixugaparabrises*?

En la formació de mots compostos amb aquesta mateixa estructura, [V + N], podem trobar que el segon formant, és a dir el nom, correspon a la categoria dels substantius anomenats *comptables*, és a dir, 'que es poden comptar'. En aquests casos, el substantiu ha d'anar en plural en el mot compost resultant: **comptagotes**, **escura-dents**, **trencanous**. Ara bé, quan el nom que constitueix el segon element del compost no és d'aquesta categoria, sinó que forma part dels substantius *no comptables*, en el compost ha de figurar amb la forma del singular: **paravent**, **gira-sol**.

Aquest és el criteri, i la seua aplicació justifica que, en els casos que plantejàvem al començament, hi hagi aquesta aparent contradicció: el formant *-brisa* del primer compost és no comptable; per tant, quan s'ajunta amb el verb per formar el compost va en singular, i tenim el resultat *parabrisa*. Aquest nou mot, però, passa a formar part de la categoria de substantius comptables perquè designa un objecte que podem comptar. Per tant, en formar part tot ell com a segon formant d'un nou compost de la mateixa estructura, ha d'anar en plural, i el resultat és *eixugaparabrises*.

[*Medicampus*, 15 abril 2002]